

Inspirationskatalog

Virkningsfulde indsatser for børn og unge
i psykisk mistrivsel

6. januar 2023

Indholdsfortegnelse	
Baggrund og formål	3
Andre relevante tiltag	3
Trivsels- og adfærdsproblemer	4
Familie & Netværk	4
Det Tværgående Trivselsteam	4
Coaching på Gymnasiet	6
Tidlig Forebyggelse	6
Myway	7
Trivsel og fraværsteam	8
Invest in Play – forældreprogram	8
DUÅ – De Utrolige År	9
Angst	9
Rideterapi	9
Cool Kids og Chilled	10
Piger med ro på	11
Depression	12
Mind my Mind	12
Spiseforstyrrelser og selvskade	12
Task Force for Spiseforstyrrelser og Selvskade	12
Psykisk sårbarhed	13
Okay ung	13
Ungevejen	15
Misbrugsproblemer	15
MOVE stofbehandling	15

Baggrund og formål

Sundhedssamarbejdsudvalget besluttede på møde i august 2022, at der skulle udarbejdes en oversigt over, hvilke indsatser der findes til børn og unge i psykisk mistrivsel i de midtjyske kommuner. Hensigten med oversigten er at danne et overblik over, hvilke virkningsfulde indsatser der allerede er igangsat lokalt i den enkelte kommune for at forebygge eller eventuelt behandle psykisk mistrivsel hos børn og unge. Inspirationskataloget er således ikke en udtømmende liste over kommunale indsatser til børn og unge i psykisk mistrivsel men et udsnit af de indsatser, der findes til målgruppen, som de pågældende kommuner har fundet mest virkningsfulde.

Alle de fem politiske klynger har prioriteret mental sundhed hos børn og unge som et specifikt indsatsområde i deres klynge. Inspirationskataloget kan anvendes af klyngerne med henblik på input til drøftelse af lokale prioriteringer i den enkelte klynge indenfor indsatsområdet.

Andre relevante tiltag

Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland har ultimo 2022 godkendt en ny samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel, som skal sikre, at der kan kommunikeres mellem sektorerne om denne målgruppe.

Der er herudover igangsat en prøvehandling mellem Syddjurs Kommune, Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling og almen praksis om fælles forpligtende forløb og handleplan mellem kommune, almen praksis og regionen.

Det er også relevant at bemærke, at et af de første tiltag, der forventes udmøntet i forbindelse med 10-års planen for psykiatrien er opbygning af et lettere og lettilgængeligt behandlingstilbud for børn og unge i psykisk mistrivsel forankret i kommunerne.

Trivsels- og adfærdsproblemer

Familie & Netværk

Kommune: Viborg Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen Familie & Netværk har til formål at forebygge, at anbringelsesgrundlag opstår som følge af trivsels- og adfærdsproblemer hos børn og unge. Familie & Netværk har fokus på at arbejde ind i de vilkår og ressourcer, der er til stede hos borgeren for at skabe empowerment og stressreducere uanset udgangspunktet.

Målgruppe: Børn og unge i alderen 6-18 år med trivsels- og adfærdsproblemer. Viborg Kommune arbejder med alle forældre – uanset evt. udfordringer, psykiatri m.m.

Dokumenteret effekt: Familie & Netværk er en indsats, som er udviklet af Metodecentret i samarbejde med Aarhus, Randers og Herning Kommune, og har været tilbudt i de tre kommuner siden januar 2019. I 2021 udarbejdede Metodecentret en evalueringsrapport, hvor de præsenterede en dokumenteret effekt som resultat af indsatsen. Resultaterne af evalueringen viser overordnet en positiv udvikling for de børn og unge, der har været en del af indsatsen. Evalueringsrapporten kan findes på Metodecentrets hjemmesiden:

https://metodecentret.dk/wpcontent/uploads/2021/04/Evalueringsrapport-FN-2022_final_6-12-mdr.-medtaget.pdf.

Det Tværgående Trivselsteam

Kommune: Aarhus Kommune

Indsatsbeskrivelse: Formålet med indsatsen er at nedbringe elev fravær samt at skabe større trivsel/forebygge at mistrivsel udvikler sig.

Det Tværgående Trivselsteam bygger på praksis viden og psykologisk forskning om en tidlig, tværfaglig, helhedsorienteret og agil indsats tæt på familierne, børnene og de unge.

Det tværgående trivselsteam har siden start 1. januar 2021 arbejdet ind i et aktionslæringsforløb og læringskultur med henblik på at generere fælles erfaringer og ny viden som løbende omsættes i arbejdet med at justere på teamets arbejdsgange, mødet med familierne, sammensætninger af indsatslementer.

Målgruppe: Skolebørn og alderen 6-18 år.

Dokumenteret effekt: Effekt er blevet målt i forhold til fravær, Feedback Informed Treatment (FIT) og Elevernes trivsel og mentale sundhed (SDQ).

A) Fravær

Fraværstallene er et udtryk for det fravær, som skolerne registrerer på de enkelte elever¹.

	Før Forløb	Under forløb	Efter forløb
Gennemsnitligt fravær pr. elev over 6 måneder	26,1 dage	22,1 dage	16,9 dage

Oversigten viser, at det gennemsnitlige fravær faldt med 4 dage under forløbet. Dog er det endnu vigtigere, at den positive udvikling fortsætter efter afslutningen af et forløb². Det bør dog bemærkes, at datagrundlaget for specielt efter et forløb stadigvæk er så lille, at tallene skal tages med et vis forbehold.

B) FIT

Der er for nuværende afsluttede forløb med FIT registreringer på i alt 55 sager. De første FIT resultater skal derfor læses med et metodisk forbehold i og med, man almindeligvis vurderer, at der skal ligge omkring 60 sager før data har den nødvendige forskningsmæssige evidens.

Tendenser, der er værd at bemærke:

- Teamet er gode til at inddrage feedback til både barn, unge og de voksne omkring barnet i den løbende vurdering af indsatsen.
- Tallene viser, at den selvoplevede forpinthed for børnene og de unge i indsatsen ved opstart af et forløb i det tværgående trivselsteam ligger under det kliniske skæringspunkt. Dette betyder, at børnene og de unge har en selvoplevet forpinthed omkring spørgsmålene "Hvordan har jeg det", "Hvordan går det i min familie?", "hvordan går det i skolen?" og "Hvordan går det med livet i det hele taget?". Det, at der iværksættes en indsats, er således relevant.
- Samtidig viser tallene omkring den indrapporteret selvoplevet forpinthed ved afslutning af et forløb i det tværgående trivselsteam, at ca. halvdelen af børnene og de unge i den afsluttende feedback har bevæget sig over det kliniske skæringspunkt. Det betyder, at de ved afslutning af forløbet oplever sig selv som værende i trivsel og ikke længere er i selvoplevet forpinthed på de ovenstående spørgsmål.

C) Elevernes trivsel og mentale sundhed (SDQ)

Spørgeskemaet er udsendt til alle familier, der har haft et forløb.

Tallene viser at:

86% af familierne svarer, at de har haft vanskeligheder i mere end et år som følge af deres børns fravær. I forlængelse heraf svarer 46% af familierne, at de synes disse

¹ Tallene er baseret på 178 elever, der er startet i indsatsen. Af de 178 elever har 78 elever afsluttet deres forløb i indsatsen. 49 af de 78 elever er stoppet indenfor de sidste 6 måneder, men beregnet deres nuværende fravær som værende gældende for alle 6 måneder.

² Det bør dog bemærkes, at datagrundlaget for specielt efter et forløb stadigvæk er så lille, at tallene skal tages med et vis forbehold

vanskeligheder er meget belastende, og 38 % af familien synes disse vanskeligheder er virkelig meget belastende for deres familie.

Familierne svarer også, at de oplever tydelige vanskeligheder (39%) eller meget tydelige vanskeligheder (31%) ift. følelser, koncentration, adfærd eller samspil med andre mennesker som følge af fraværet.

Coaching på Gymnasiet

Kommune: Skive Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen Coaching på Gymnasiet har til formål at sætte tidligere ind med hjælp til målgruppen for at forebygge mistrivsel og psykisk sygdom og give elever, som er i fare for at droppe ud, værktøjer til at kunne fortsætte deres uddannelse.

Eleverne tilbydes gennem studievejlederen individuel coaching, hvor de tilbydes mellem 4-8 coachingsamtaler, hvorefter de afsluttes igen. Coaching kan dels være en kortvarig indsats med samtaler hver uge, men det kan også strækkes hen over en længere periode. Eleverne har mulighed for at blive henvist igen ved behov.

Målgruppe: Gymnasieelever med psykisk sårbarhed. Fx elever der har udfordringer ift. at overskue hverdagen, modenhed, livsduelighed og/eller at opbygge og fastholde relationer.

Dokumenteret effekt: Færre henvisninger til psykologsamtaler fra gymnasiet fra ca. 15 samtaler pr. halvår til ca. 3 samtaler pr. halvår efter coachingforløbet er blevet tilbudt. Derudover oplever gymnasiet, at flere elever har haft tanker om at droppe ud ved opstart af forløbet, men er blevet hjulpet til at kunne fortsætte deres uddannelse.

Tidlig Forebyggelse

Kommune: Skive Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen Tidlig Forebyggelse har som formål at bremse faldende trivsel blandt børn og unge på et så tidligt stadie som muligt.

Tidlig Forebyggelse (TF) bygger på, at hele Familieafdelingen og behandlingssystemet stilles til rådighed for en målgruppe, det normalt ikke er tilgængeligt for. Således baseres TF på al den viden, erfaring og evidens, som det kommunale system i forvejen rummer.

Derved kan målgruppen få adgang til eksempelvis sundhedsplejens COS-P og Marte Meo, PPR's Cool Kids og individuelle psykologforløb, Familiecenterets DUÅ-principper og individuelle familiebehandlingsforløb samt familiesektionens råd og vejledning fra socialrådgiverne i skole- og dagtilbud.

Hvert forløb bliver tilrettelagt individuelt, og de forskellige tilbud kan kombineres med hinanden. Således er der eksempler på støtte til familier, hvor barnet får hjælp fra sundhedsplejen, mens forældrene tilbydes et forløb med en familiebehandler. Dem der modtager hjælp, får redskaber til at kunne klare sig selv, så der forhåbentlig ikke er behov for yderligere støtte.

Målgruppe: Børn, unge, familier og kommende familier, der oplever en midlertidig nedgang i trivsel jf. KL's Trivselslineal, og som har brug for hurtig og målrettet støtte.

Dokumenteret effekt: Da tilbuddet er anonymt, kan der ikke dokumenteres den langsigtede effekt, fx senere henvisninger til egen myndighedsafdeling, hospitalspsykiatrien mv. Dette ville kræve, at CPR-nr. blev brugt som identifikationsparameter på tværs.

Dog kan den kortsigtede effekt dokumenteres og heraf ses det, at målgruppen gennemsnitlige trivsel har forbedret sig ved slutmålingen:

- Startmåling: 4,9
- Slutmåling: 7,2

Trivselslinealen

Myway

Kommune: Randers Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen Myways formål er at øge trivslen i målgruppen. MyWay er startet som et metodeudviklingsprojekt med følgeforskning og bygger således på den viden, der er opsamlet i forbindelse med projektperioden. MyWay er baseret på viden om målgruppen af unge i alderen 15-25 år, som befinder sig i en gråzone mellem trivsel og alvorlig psykisk sygdom, hvor forskning på området peger på, at en stor andel af disse unge efterhånden udvikler sig fra at være i mistrivsel til alvorlig psykisk sygdom. Hertil er MyWay-metoden inspireret af eksisterende indsatser på ungeområdet i form af mentorstøtte, psykologsamtaler og gruppeforløb og har søgt at samle disse indsatser til et samlet forløb med ønske om bedre og mere varig effekt.

Målgruppe: Unge mellem 15 og 25 år i psykisk mistrivsel.

Dokumenteret effekt: Ud fra den udarbejdede rapport i forbindelse med metodeudviklingsprojektet fremgår det, at indsatsen bidrager til at øges de unges trivsel med omkring 70% ift. deres trivselsscores. Denne udvikling øges yderligere ved målingen ved 6 måneder efter endt forløb. Hertil kan tilføjes at der på seneste hold var 78% uden for uddannelse eller arbejde hvoraf 71% var i uddannelse eller arbejde ved 6-måneders-opfølgningen.

Trivsel og fraværsteam

Kommune: Skanderborg Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen Trivsel og fraværsteam har i Skanderborg Kommune være implementeret med hovedformålet at flere børn i kommunernes skoler trives og dermed opretholder en stabil skolegang. Endvidere har indsatsen på sigt et mål om at nedbringe skolefraværet i Skanderborg Kommune.

Indsatsen består af Pædagogisk psykologisk rådgivning og vejledning af psykologer/pædagogisk konsulent, Rettidig og retvisende registrering, Ensartet registrering i Kommunen, Strategier for opfølgning på fravær, Back 2 School indsats samt tæt samarbejde og sparring med skolerne i forhold til børn med skolefravær med fokus på at se på de kontekster skolerne tilbyder børnene samt børnenes deltagelsesmuligheder.

Målgruppe: Børn/de unge 0.-10. klasse i Skanderborg Kommune samt de voksne, som arbejder med børnene/de unge (skoleledelse, lærere, pædagoger).

Dokumenteret effekt: Effekten har indtil videre været:

- Et øget fokus på trivsels- og fraværproblematikker på skolerne.
- En øget opmærksomhed på, at der på skolerne handles hurtigt, når der begynder at vise sig fravær.
- Tendens til at kommunen bliver tidligere inddraget af skolen.
- I forhold til B2S indsatsen ses børn i større trivsel og livsduelighed efter endt forløb, ofte kombineret med mere eller fuld skolegang.
- Der er umiddelbart set en stigning i enkelte fraværstyper, som dog må tilskrives en mere nøjagtig registrering samt at trivselsproblematikker generelt er i vækst og deraf ses følgelig en stigning i skolefravær.
- Der ses dog et drastisk fald i tilfælde med børn og unge med en høj andel af ulovligt fravær, hvilket må tilskrives, at der er tilknyttet en sms-ordning. Forældrene får besked med det samme deres barn udebliver fra undervisning, og dermed er der hurtig kontakt til hjemmet og en forglemmelse af registrering af sygdom kan rettes med det samme.

Invest in Play – forældreprogram

Kommune: Ikast-Brande Kommune

Indsatsbeskrivelse: Forældreprogrammet er et forebyggende og behandlende tilbud til forældre med børn i alderen 3-9 år med ADHD eller lignende vanskeligheder. Forløbet har til formål at styrke børn og forældres selvværd og selvtillid, tilknytning og relationen, styrke barnets lærings-, følelsesmæssige og sociale kompetencer, skabe øget forudsigelighed og tryghed samt styrke barnets evne til at samarbejde. Dette gøres gennem arbejde med forældrestrategierne leg, fokuserede kommentarer, beskrivende

ros og opmuntring, tydelige beskeder, rutiner og selektiv opmærksomhed. Forløbet understøttes med praktiske øvelser og hjemmeopgaver mellem sessionerne.

Programmet er baseret på forskning og lever op til de nationale kliniske retningslinjer for behandling af ADHD. Programmet bygger bl.a. videre på den viden vi har fra tidligere forældreprogrammet, herunder De utrolige år.

Målgruppe: Forældre med børn i alderen 3-9 år med ADHD eller lignende vanskeligheder

Dokumenteret effekt: Indsatsen evalueres først primo 2023.

DUÅ – De Utrolige År

Kommune: Favrskov Kommune

Indsatsbeskrivelse: Indsatsen De Utrolige År (DUÅ) består af programmer henvendt til forældre og børn samt et program, der retter sig mod fagprofessionelle i børnehave og indskoling. DUÅ har både et forebyggende og et behandlende sigte.

Formålet er at styrke forældres kompetence samt sikre en faglig opkvalificering af personalet i børnehave og indskoling. Dette sker med udgangspunkt i opbygning af positive samspil og relationer med børn. Herigennem kan man forebygge og reducere udadreagerende adfærd og fremme sociale og følelsesmæssige kompetencer.

Målgruppe: Børn i alderen 3-7 år.

Dokumenteret effekt: Der er ikke udarbejdet lokale evalueringsrapporter. Der henvises til nationale evalueringer, som kan findes via Socialstyrelsens hjemmeside: Metoden DUÅ – Socialstyrelsen - Viden til gavn.

Angst

Rideterapi

Kommune: Viborg Kommune

Indsatsbeskrivelse: Viborg Kommune har implementeret rideterapi med fokus på at styrke børn og unges evne til at aflæse andres signaler og afgrænse sig selv gennem ridning og arbejde med heste. Derudover har rideterapien til formål at styrke børnenes oplevelse af egen mestring og gennem det positive samspil med hesten opnå bedre selvværd.

Målgruppe: Målgruppen for indsatsen er børn og unge med vanskeligheder i samspillet med andre mennesker og i forhold til egne grænser, som samtidig vurderes til at kunne profitere af samspillet og samarbejdet med hesten i et rideterapeutisk forløb. Dette kan eksempelvis være børn med ADHD eller angst.

Dokumenteret effekt: VIVE har i sin vurdering scoret rideterapi til samlet 7,9 på en skala fra 0 til 11. Vurderingen er baseret på en række elementer som teori og viden, økonomi, samlet effekt og overførbarehed. Rideterapi rangerer desuden højt sammenlignet med de øvrige indsatsen i analysen.

Familiecenter Viborg oplever gode effekter med rideterapi. Der er dog ikke udarbejdet systematiske og samlede evalueringer af indsatsen.

Cool Kids og Chilled

Kommune: Aarhus Kommune, Holstebro Kommune, Favrskov Kommune og Syddjurs Kommune

Indsatsbeskrivelse: Cool kids og Chilled som er et behandlingstilbud målrettet børn og unge med angst. Forløbet omfatter psykoedukation om angst og metoder til at håndtere angst.

Cool Kids er baseret på kognitiv adfærdsterapi, hvor både barn og forældre deltager i behandlingen og lærer konkrete redskaber til bedre at kunne håndtere barnets angst. Cool Kids programmerne kan anvendes både i individuelt format og i gruppeformat.

Målgruppe: programmerne Cool Kids & Chilled er målrettet børn og unge, der udviser tegn på ængstelighed eller angst i en sådan grad at det griber forstyrrende ind i hverdagen.

- Cool kids er for børn i alderen 7-12 år
- Chilled er tilpasset de ældre børn i alderen 13-17 år.

Dokumenteret effekt:

Holstebro Kommune

Har foretaget SDQ-målinger samt interne evalueringer. Nedenfor fremgår SDQmålingerne, som viser en positiv udvikling.

Coolkids/Chilled (10)	Første registrering	Afsluttende registrering	Difference
Gennemsnitlig Problemscore	10,1	8,3	-1,8
Gennemsnitlig impactscore	3,3	1,2	-2,1

Ved alle børn og forældre rapporteres der fra førmåling til eftermåling på CALIS og RCADS færre angstsymptomer, og at angsten er mindre indgribende i børnene og familiernes hverdag.

Alle børn har arbejdet med Cool Kids adfærd og fremstår mere selvsikre og med større tro på sig selv. Vi ser forældre, der har fået hjælp til mere hensigtsmæssige tilgange til deres børn og det at arbejde med angst. Vi ser forældre, der har profiteret af at være i en gruppe og bruger hinanden som sparring til udfordringer og inspiration til måden at arbejde med angst.

Aarhus Kommune

Der udarbejdes en ekstern evaluering af VIVE, som endnu ikke er færdig.

Der kan desuden læses mere om Cool Kids og effekt af indsatsen på Socialstyrelsens hjemmeside: Cool Kids — Socialstyrelsen - Viden til gavn.

Piger med ro på

Kommune: Horsens Kommune

Indsatsbeskrivelse: Piger med ro på har til formål at skabe et rum, hvori de unge får en forståelse af, hvad angst er for en størrelse, hvorfor den opstår samt at undervise dem i mere hensigtsmæssige strategier. Dette indebærer både undervisning om at rumme egne følelse og derved forebygge angsten, eller strategier for at dæmpe angstsymptomer.

Målgruppe: Piger mellem 13-18 år (23 hvis de er i efterværn) og som:

- Står i følelsesmæssige indre konflikter, eller har angstsymptomer.
- Har selvskadende adfærd og/eller isolerende adfærd.

Dokumenteret effekt: For at dokumentere en effekt af denne indsats benyttede Horsens Kommune et dokumentationsredskab OEA, som kommunen selv har udviklet. OEA leverer et billede af, hvorvidt de unge profiterer af gruppeforløbet.

Dokumentationsredskabet beskriver en startscore og en slutscore, der er relateret til den unges mål.

Målscoren går fra 1-5 hvor 5 er dårligst og 1 er bedst. Endvidere suppleres denne målscore med en beskrivelse af forløbet i prosaform med de unges udsagn.

I piger med ro på har der i perioden 2019-2022 været 46 unge i tilbuddet.

De har i gennemsnittet scoret følgende i start- og slut score.

- Start: 3,5
- Slut: 2,8

Det vil sige, at der ses en positiv progression i de unges situation fra de starter til de slutter forløbet.

Resultaterne skal læses med forbehold, da datagrundlaget ikke er særligt stort og alle 46 forløb har ikke fået en start/slut score.

Depression

Mind my Mind

Kommune: Lemvig Kommune

Indsatsbeskrivelse: Lemvig Kommune har modtaget midler fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet til at implementere den evidensbaserede metode Mind My Mind.

Metoden har til formål at reducere problemer i forbindelse med depression, angst eller udadreagerende adfærd.

Målgruppe: Skoleelever på mellemtrin og udskoling

Dokumenteret effekt: I Lemvig Kommune er der udarbejdet en midtvejsrapport, hvor det konkluderes, at der er tale om en positiv effekt.

Data blev målt efter SDQ, SCAS og MFQ foretaget ved start, slut og en opfølgende måling. Forældre besvarer alle spørgeskemaer, mens børns besvarelser afhænger af alder.

- For SDQ ses det, at det er oplevelsen, at barnet fra start til slut har gennemgået en positiv udvikling, eftersom SDQ-scoren er faldet. Fra forløbets afslutning til opfølgningen vurderer forældrene desuden, at deres børn yderligere har reduceret deres score (9,5).
- For SCAS ses det, at barnet vurderes at have gennemgået en positiv udvikling fra start til slut, eftersom SCAS-scoren er faldet. Fra forløbets afslutning til opfølgningen er scoren gennemsnitligt faldet yderligere (18,3).
- For MFQ ses det, at barnet vurderes at have gennemgået en positiv udvikling fra start til slut, eftersom MFQ-scoren gennemsnitligt er faldet undervejs i forløbet. Dog er scoren igen steget ved opfølgningen (19,3), og den er således nærmest tilsvarende scoren ved starten af forløbet.

Spiseforstyrrelser og selvskade

Task Force for Spiseforstyrrelser og Selvskade

Kommune: Holstebro Kommune

Indsatsbeskrivelse: Holstebro Kommune har ved hjælp af statspuljen om styrket indsats til mennesker med spiseforstyrrelser og selvskade, etableret en Task Force for Spiseforstyrrelser og Selvskade med det formål at forebygge, opspore og afhjælpe mistroivsel, som kommer til udtryk ved selvskade og symptomer på spiseforstyrrelser.

Tilbuddet driftes af Socialafdelingen i Holstebro Kommune med inddragelse af medarbejdere og ledere fra Børn og Unge.

Task Forcen går på tværs af kommunens social- og børn og ungeforvaltning. Task Forcen suppleres af forebyggende samtaler og en rådgivende indsats ved psykolog/Task Force koordinator. I tillæg hertil er der efterfølgende etableret et team af medarbejdere med særlig viden om spiseforstyrrelser, som kan levere mere indgribende indsatser, som bevilges af myndighed på børne- eller voksenområdet.

Målgruppe: Der er ingen aldersafgrænsning, og tilbuddet er således rettet mod alle med symptomer på spiseforstyrrelse (anoreksi, bulimi og BED) eller med selvskadende adfærd.

De yngste i målgruppen håndteres primært ved samtaler med forældredeltagelse, og her er det således en familierettet indsats, støtte i skolen eller andet - fremfor f.eks. individuelle samtaler.

Dog er størstedelen af målgruppen under 25 år.

Dokumenteret effekt: Holstebro Kommune udarbejdede en slutrapport til Sundhedsstyrelsen, hvor det bl.a. ses, at Task Forcen bliver brugt i høj grad, hvor man i den pågældende projektperiode har haft 223 henvendelser. 37% har omhandlet selvskade, 55% spiseforstyrrelse og 7% har omhandlet begge. Heraf er 9% mænd og 90% kvinder. 50% af henvendelserne har drejet sig om børn/unge under 18 år.

Satspuljeprojektet blev evalueret af Rambøll. Rapporten herfra kan ses her: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2022/Evaluering-af-Satspuljen-om-styrket-indsatstil-mennesker-med-spiseforstyrrelser-og-selvskade>.

Kommunen har dog på nuværende tidspunkt ikke data fra før- og eftermålinger, da de vurderede, at det var vigtigere at have et enkelt, lettilgængeligt, anonymt og først og fremmest forebyggende tilbud. For at sikre borgeres anonymitet har det ikke været mulighed for at samkøre indsatsen med f.eks. oplysninger om borgers beskæftigelse/uddannelse mv.

I stedet blev der ved afslutning spurgt ind til, hvad borger har fundet virkningsfuldt.

Psykisk sårbarhed

Okay ung

Kommune: Odder Kommune

Indsatsbeskrivelse: Okay ung er et forebyggende tilbud, der har til formål at sætte tidligt og koordineret ind med et rådgivnings- og behandlingstilbud for unge med konkrete tegn på psykisk sårbarhed og deres forældre, der selv henvender sig, eller når almenområdet opsporer en ung med tegn på psykisk sårbarhed.

Okay Ung skal bidrage til, at den unge modtager hjælp på den mindst indgribende måde og i et sammenhængende forløb, der kan koordineres i samarbejde med andre aktører ift. den unge, fx forældre, ungdomsuddannelser, folkeskolen, KUI, arbejdsgiver og lignende.

Målet for tilbuddet er, at de unge skal opnå en bedre forståelse af og få redskaber til at håndtere deres problemstilling og mestre dagligdags udfordringer. Ligesom de skal fastholdes i skole eller job. Forældre skal få en øget forståelse af, hvordan de kan understøtte deres unge under hensyntagen til den aktuelle sårbarhed.

Målgruppe: Målgruppen er unge i alderen 13 til 25 år, som udviser konkrete tegn på psykisk sårbarhed. Psykisk sårbarhed indenfor det forebyggende spektre, kan fx være ængstelighed, lavt selvværd, let angst, overtænkende, negative tanker og lignende.

I Odder Kommune arbejder hele børneområdet ud fra Odder Kommunes trivselslineal. Det er derfor valgt, at Okay Ung lægger sig op af denne definition ift. at forklare målgruppen for tilbuddet overfor andre fagfolk og samarbejdspartnere, når vi taler om at opspore målgruppen. I denne sammenhæng vil det være "unge i trivsel", "moderat trivsel" eller "sårbare unge" jf. Odder Kommunes trivselslineal.

Forældre til unge med psykisk sårbarhed er også i målgruppe for Okay Ung og tilbydes 1-5 rådgivende samtaler med fokus på at forstå den unges problemstilling og få redskaber til at understøtte den unges trivsel.

Dokumenteret effekt: I projektperioden har Rambøll Management Consulting stået for evaluering af indsatsen, dels af modellens effekt, dels af modellens implementeringsgrad. Rådgiverne har noteret baggrundsdata om deltagerne. Deltagerne har udfyldt før- og eftermåling + brugeroplevelse. Ved rådgivningsforløb er anvendt WHO5 og de unge har besvaret et spørgeskema om deres oplevelse af tilbuddet. Hvis de har deltaget i et længerevarende samtaleforløb har de udfyldt SCAS, MFQ og SDQ før og efter forløbet. Som opfølgning har de fået WHO5 + brugeroplevelse. Projektmedarbejderne har kvartalsvist udfyldt dokument om kernelementernes implementeringsgrad. Ligeledes har Rambøll været på casebesøg og gennemført kvalitative interviews med unge, forældre, medarbejdere og ledelse.

På tværs af kommunerne viser midtvejsevalueringen en god effekt. Projektet blev midtvejsevalueret efter det 1. projektår. I den første progressionsmåling, ses en positiv udvikling, fra da de unge startede op til efter rådgivningssamtalerne. Det viser sig konkret ved, at de unge i den yngste aldersgruppe (13-17 år) udvikler sig fra en score på 42, som indikerer risiko for depression/stressbelastning, til 52, som indikerer, at de er uden for risiko efter rådgivningssamtalerne. For den ældste aldersgruppe ses en lidt større udvikling fra en start-score på 38 til en score efter rådgivningssamtaler på 52. Udviklingen er signifikant for begge aldersgrupper.

Modellen viser en positiv effekt på de unges trivsel. Den endelige evalueringsrapport udkommer i 1. kvartal 2023.

Ungevejen

Kommune: Skanderborg Kommune

Indsatsbeskrivelse: Formålet med ungevejen er at styrke den tidlige forebyggende indsats, så flere psykisk sårbare unge gribes inden omfattende indsatser iværksættes, bl.a. uden for psykiatrien, og behovet for medicin forebygges. Formålet er desuden at bidrage til, at psykisk sårbare unge modtager hjælp på den mindst indgribende måde og i et sammenhængende forløb, så de og deres familier bevarer tilknytningen til hverdagslivet med skole, fritidsinteresser, familie, uddannelse og arbejde.

Indsatsen bygger på bl.a. omfattende dataindsamling fra en 2 ½ års modningsperiode, på tværs af 9 kommuner, som alle har fået godkendt ansøgninger til modningsprojektet udstukket af Socialstyrelsen.

Målgruppe: Målgruppen er psykisk sårbare unge i alderen 13-17 år samt forældre til psykisk sårbare unge. Psykisk sårbarhed dækker over et bredt spektrum af tilstande fra varierende grader af stress, tristhed og søvnproblemer til lettere depressioner og spiseforstyrrelser, angst og lignende. De unge i målgruppen udviser konkrete tegn på psykisk sårbarhed som baggrund for at modtage hjælp i det forebyggende tilbud.

Forældrene i målgruppen kan både være forældre til unge, som modtager hjælp i det forebyggende kommunale tilbud og forældre til psykisk sårbare unge, som ikke modtager hjælp i tilbuddet.

Dokumenteret effekt: I modningsperioden har der været en systematisk og omfattende dataindsamlingen via samarbejde med Rambøll. Der udgives en slutevalueringsrapport medio januar 2023.

Dog har socialstyrelsen udgivet en midtvejsrapport. Her fremgår det, at de unge og forældrene generelt oplever, at de i høj grad har fået udbytte af rådgivningen. Rådgivningen har blandt andet hjulpet dem til at få en bedre forståelse for udfordringerne de står overfor. Endvidere oplever de, at de har fået hurtigt hjælp og føler, at de er blevet taget godt i mod, at medarbejderne er lyttende, gode at tale med og nemme at komme i kontakt med.

Misbrugsproblemer

MOVE stofbehandling

Kommune: Silkeborg Kommune

Indsatsbeskrivelse: Formålet med indsatsen er stofmisbrugsbehandling, som består af et afgrænset samtaleforløb samt efterbehandlingsperiode. Indsatsen bygger på et fireårigt metodeudviklingsprojekt med Socialstyrelsen og Center for Rusmiddelforskning, Århus Universitet, som efter projektet er implementeret som

primær behandlingsform i kommunen. Der er foretaget grundig forskning i metoden, som anbefales af

Socialstyrelsen til behandling af unge for stofmisbrug.

Målgruppe: Unge over 18 år op til 30 år (men kan også bruges ned til 15 år) med stofmisbrug, som de ønsker at få hjælp til at få styr på.

Dokumenteret effekt: Der er ikke lavet lokale effektevalueringer. Socialstyrelsen har konkluderet, at metoden er den mest effektive til stofmisbrugsbehandling. Der kan læses mere om den på Socialstyrelsens hjemmeside:

<https://socialstyrelsen.dk/nyheder/2019/move-effektiv-behandling-af-ungesrusmiddelprobleme/hvad-er-move>

